

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Diplomová práce

„Komerční prostor“

cyklus surrealisticky stylizovaných fotografií
nalezených zátiší a architektury

Barbora Uchytlová

Výtvarná výchova pro SŠ a ZUŠ

Vedoucí práce: PhDr. Jan Mašek, Ph.D.

Plzeň 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, dne 13.7. 2012

Podpis.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své rodině, bez jejíž vstřícnosti a ochoty by tato práce nemohla vzniknout.

V Plzni, dne 13.7.2012

Podpis.....

Anotace

Cílem této práce je vytvoření fotografického cyklu na téma Komerční prostor. Jedná se o cyklus surrealistických fotografií plzeňských exteriérů, které se odrážejí v komerčních prostorech a výlohách na veřejných prostranstvích. Soubor patnácti barevných fotografií o rozměrech 30 x 40 cm je vytvořen technologií HDR. První kapitola teoretické práce obsahuje inspirační zdroje a popis vzniklých fotografií. Druhá kapitola se zabývá technologií HDR a historií tohoto zobrazování. Ve třetí kapitole se nachází informace o fotografovaných budovách města Plzně. Poslední kapitola teoretické části se zabývá pedagogickou reflexí vytvořeného cyklu ve školní praxi.

Klíčová slova:

Fotografie, nalezená zátiší, surrealismus, HDR (vysoký dynamický rozsah), komerční prostor

Annotation

The focus of this work is the creation of a photographic cycle revolving around commercial space. It is a cycle of surrealistic photographs of Pilsner exteriors which are reflected in commercial spaces and shop windows in public areas. The collection of fifteen coloured photographs with dimensions of 30 x 40 cm is created by the HDR technique. The first chapter of theoretical work includes inspirational sources and a description of incurred photographs. The second chapter deals with HDR technique and the history of this imaging. In the third chapter, there is found the information about the photographed buildings of Pilsner city. The last chapter of theoretical part undertakes the pedagogical reflection of created cycle in practical schooling/school practices.

Keywords:

Photography, found still-lives, surrealism, HDR (High Dynamic Range), commercial space

Obsah

Obsah	5
1. Úvod.....	6
2. Inspirace.....	8
2.1 Aventinské trio	8
2.1.1 Ladislav Emil Berka.....	9
2.1.2 Alexandr Hackenschmied.....	10
2.2 Josef Sudek.....	12
2.3 René Magritte	14
2.4 Inspirace a popis vybraných fotografií.....	15
3. HDR - fotografie s vysokým dynamickým rozsahem	24
3.1 Pojem HDR	24
3.2 Historie HDR formátu.....	25
3.3 Tvorba HDR fotografií	28
4. Historie Plzeňských budov	31
5. Pedagogická část.....	35
5.1 Projekt fotografování zátiší – Imaginární obchod.....	35
5.2 Projekt Komerční prostor - spojení dvou světů	39
6. Závěr	43
7. Seznam použité literatury.....	44
8. Resumé	46
9. Přílohy	47
9.1 Reflexe k 2. aktivitě (Imaginární obchod)	47
9.2 Reflexe k 1. Aktivitě (Komerční prostor – spojení dvou světů).....	50

1. Úvod

V začátcích uvažování nad tématem mé diplomové práce jsem se chtěla trochu odklonit od mé bakalářské práce. Společným jmenovatelem obou těchto prací je zátiší. V bakalářské práci jsem se věnovala tématu nalezených zátiší. Záměrem této práce bylo upozornit na místa, která ještě nejsou tolik zasažena moderní dobou a ukázat lidem, žijícím v moderní době, že ještě někde existují místa, kde se zastavil čas. Mé nynější téma se zabývá tak trochu opakem tohoto tématu a to komerčním prostorem. Prostorem, který vidáme skoro každý den, který je součástí naší doby a který nevědomky ovlivňuje naši mysl. Hlavními motivy mé práce budou výlohy, strnulé pohledy figurín, vystavené výrobky vyskládány na obdiv zákazníků a odraz, který se v nich zrcadlí a vytváří tak surrealistický pohled.

Koncept této práce jsem rozvíjela již delší čas. V předmětu Umělecká fotografie na zdejší univerzitě jsem vytvořila fotografie, ze kterých jsem čerpala i v této práci. Na úplném začátku byla jen procházka s fotoaparátem po plzeňském náměstí. V odrazu jedné z obyčejných výloh jsem zahlédla odraz katedrály sv. Bartoloměje, pokusila jsem se tento pohled zachytit objektivem fotoaparátu, a tak vznikla má první fotografie. Následovaly podobné fotografie, ve kterých jsem hledala jiné a jiné pohledy. Použitím technologie HDR jsem fotografiím přidala surrealistický nádech.

Cílem mých fotografií je snaha o zprostředkování jiných pohledů, které v této hektické době některým lidem unikají. Mým přáním je, tak jako to bylo v mé předešlé práci, aby se při pohledu na mé fotografie divák zastavil a zamyslel se nad krásami obyčejných věcí, které bere jako samozřejmost. Hlavními cíli mých fotografií byly známé a zajímavé budovy města Plzně.

Diplomová práce se skládá ze dvou hlavních částí. Z části teoretické a praktické. Teoretická část je dále rozdělena na kapitulu o inspiračních zdrojích, fotografech, kteří ovlivnili tuto práci, a popisu jednotlivých fotografií. Další kapitola se zabývá fotografiemi s vysokým dynamickým rozsahem a torbou HDR snímků. Kapitola čtvrtá se

zabývá fotografovanými lokalitami. Poslední a neméně důležitá kapitola se věnuje pedagogickým projektům s tematikou stylizace fotografií.

Praktickou část diplomové práce tvoří cyklus 15 digitálních fotografií s vysokým dynamickým rozsahem. Fotografie jsou vyvolány v rozměrech 30 x 40 cm. V příloze lze najít fotografie před úpravami a zároveň také ty, které nepatří do finálního výběru.

2. Inspirace

Souboru těchto fotografií je ve velké míře inspirován skupinou fotografů z první poloviny dvacátého století, kteří se ve velké míře zabývali surrealistickou fotografií. Hlavními postavami tohoto období jsou Alexander Hackenschmied, Emil Ladislav Berka nebo Jiří Lehovec. Tito umělci patřili do umělecké skupiny Aventinské trio. Dalšími inspiračními zdroji byli Josef Sudek, věnující se komerční fotografii a také malíř René Magritte, jehož obrazy byly předlohou pro některé ze snímků.

2.1 Aventinské trio

Aventinské trio je seskupení tří fotografů, kteří debutovali jakožto fotografové na výstavě Nová fotografie ve výstavní síni Aventinská mansarda. Tato výstavní síň byla založena Otakarem Štorchem Marienem v roce 1927 a existovala pouhé tři roky. I za tak krátkou dobu se stala významným centrem umění, vystavovaly zde známé osobnosti výtvarného umění jako například Toyen, Jan Zrzavý, František Kupka nebo Václav Špála. Volné seskupení tří přátel Emila Ladislava Berky, Jiřího Lehovce a Alexandra Hackenschmieda získalo přívlastek právě podle této významné výstavní síně, která se stala místem jejich první výstavy.

Této výstavě předcházela cesta do Stuttgartu, kde se konala výstava Film und Foto. Výstava proběhla v roce 1929 a jejím pořadatelem byl německý svaz Werkbund. Hlavní cílem této výstavy se stala propagace „nové“ fotografie a experimentů ve fotografii. Inspirování touto výstavou tak uskutečnili výstavu v Aventinské mansardě. Pojmem nová fotografie lze chápat fotografii uměleckou, reportážní či propagační.

Na výstavě v Aventinské mansardě v roce 1930 se podíleli nejen již zmínění Lehovec, Berka a Hackenschmied, ale také další známé osobnosti tehdejší fotografie jako např. Jaroslav Rössler, Jaromír Funkce a Evžen Markalous.

Následující kapitoly se zabývají osobnostmi Emila Ladislava Berky a Alexandra Hackenschieda.

2.1.1 Ladislav Emil Berka

Když jsem poprvé zkoušela fotografovat odraz architektury ve výloze, vzpomněla jsem si na díla tohoto umělce. V té době jsem ještě ani neznala jméno a jiná díla tohoto fotografa. Jeho fotografie s názvem Benzinová stanice z cyklu Praha v surimpresi mě upoutala hned na první pohled. Až při psaní této práce jsem se dopátrala jména tohoto umělce a nechala se inspirovat jak tímto jeho dílem, tak i jinými jeho fotografiemi. Ačkoli svá díla tvořil jiným způsobem nežli já, výsledek je v mnoha ohledech podobný. Jakožto propagátor „nové“ fotografie experimentoval s technikou zvanou dvojexpozice. Ta vznikne, když se na již vyfocený snímek vyfotografuje ještě jeden snímek. Prolnou se tak dva často neslučitelné objekty.

Ladislav Emil Berka se narodil 9. září roku 1907 v Praze. Ještě dříve než se začal věnovat fotografii, ho uchvátil film. Při svých experimentech ve fotografii tak vycházel i z poznatků o filmové tvorbě. Často se věnoval dvojexpozici, která je typicky filmovým efektem prolínání. Svou kariéru začal jako redaktor v nakladatelství Aventinum. V Aventinských časopisech uveřejňoval své fejetony a texty týkající se fotografie. Těmito příspěvky se tak dostal do povědomí jako odborník v této oblasti. Své příspěvky doplňuje svými snímky, s nimiž se také později zúčastní již

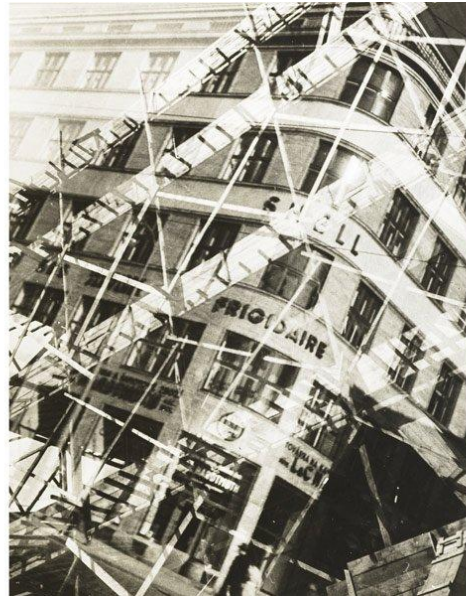

Obrázek 1 Emil Ladislav Berka – fotografie Benzinová stanice z cyklu Praha v surimpresi 1930 ¹

¹ Obr. 1 : Emil Ladislav Berka – „Benzinová stanice“ viz http://www.arcadja.com/auctions/en/berka_ladislav_emil/artist/173784/

zmiňované výstavy Nová fotografie v Aventinské mansardě. Dalším jeho působištěm se stala redakce časopisu Ahoj na neděli. Zde se podílel jak na grafice časopisu, tak i na odborných textech. V té době Berkův zájem o fotografii upadá a věnuje svůj čas pouze novinářině. (DUFEK, TEPLÁ, 1989)

Berkův styl fotografování způsobil velkou senzaci. „Berka fotografuje zcela spontánně ve stylu funkcionalismu a nové věčnosti, vytváří mikrofotografie, a u svých pozoruhodných „surimpresí“ využívá typicky filmového prvku, takzvaných prolínaček – dvojexpozice. Zvláště ta mu umožňuje vytvářet pocit, kterým působí poetické koláže či obrazové básně českých poetistů nebo magické přízraky surrealistů. Totiž prolnutí skutečnosti a snu, kouzla reality a ireality, básnické hravosti přeludů.“ (MRÁZKOVÁ, REMEŠ, 1989, s.77)

Obrázek 2 Emil Ladislav Berka - bez názvu ²

2.1.2 Alexander Hackenschmied

Alexander Hackenschmied je jedním z nejvýznamnějších představitelů české fotografie. Narodil se 17. prosince roku 1907 v Linzi v Rakousku, ale nedlouho po svém narození se přestěhoval do Prahy, kde také vystudoval reálné gymnázium v Libni a další jeho kroky směřovaly na fakultu architektury. Toto studium po dvou letech opustil a přestoupil na Filosofickou fakultu Karlovy univerzity. Velkým vzorem se pro něj stal rodinný přítel Bohumil Markalous – slavný spisovatel, který mu věnoval jeho první fotoaparát. Stejně jako jeho přítel Berka se věnoval především novinářině. Svou

² Obr. 2: Emil Ladislav Berka – „bez názvu“ viz <http://www.liveauctioneers.com/item/6311911>

redaktorskou praxi započal v časopisu Pestrý týden v roce 1929. Inspirován slavnou stuttgartskou výstavou Film und Foto uspořádal výstavu Nová fotografie, na které se podílel se svým přítelem Emilem Ladislavem Berkou a Jiřím Lehovcem. Ve stejném roce pak uspořádal přehlídku avantgardních filmů. „Díky filmu zjistil, že je dobré vyhýbat se statickým kompozicím, proto také využíval ve svých snímcích principy nové věčnosti, které oživily tradiční kompozici novými postupy. Díky filmové praxi dodával své fotografii více obrazovému prostoru a umožňoval divákovi do tohoto prostoru „vstoupit“. Jako častý motiv (téměř leitmotiv) se ve fotografických i filmových snímcích objevuje postava muže, nekonkrétní postavy, jakéhosi prototypu „herce“, zároveň diváka, který vystupuje v popředí zabraného obrazu. Můžeme ho chápat jako variantu zrcadlení (odlesku), častého postupu v Hackenschmiedově fotografické i filmové tvorbě. Zmíněný typ kompozice najdeme i ve fotografiích z USA a Paříže z konce třicátých let. Tento motiv

zrcadlení se často objevuje v *Bezúčelné procházce*, jejímž prologem i epilogem se stal. Odlesk (zrcadlení) působí jako „nástroj“ schizofrenního vidění skutečného, jako vztah snu a reality, jako psychologická asociace. Neurčitý muž, který se vyskytuje na většině snímků ze třicátých let, se tak stává divákovým průvodcem,

Obrázek 3 Alexander Hackenschmied – Maya Deren (jeho žena) ³

téměř jeho alter-egem. Na druhou stranu však mužská postava působí „nepřítomným“ dojmem. Hackenschmied tak vytváří prostorový vztah mezi divákem a fotografem a divákem a místem, který

³ Obr. 3: Alexander Hackenschmied – „Maya Deren“, viz <http://www.sudek-atelier.cz/cz/archiv-vystav/praha--paris--new-york.html>

dokresluje atmosféru zachyceného.“ (BRYCHNÁČOVÁ, 2005, s. 17) Roku 1939 odjel za hranice České republiky, do Francie, kde se později také oženil. O několik let později emigroval do Ameriky, kde získal americké občanství. Zde si také změnil jméno na Alexander Hammid. Poslední výstavou tohoto umělce byla expozice Praha – Paris – New York, kterou uspořádal Ateliér Josefa Sudka, Francouzský institut a Národní filmový archiv v Praze.

2.2 Josef Sudek

Již ve své bakalářské práci, která se týkala nalezených zátiší, jsem se odkazovala na jednoho z nejslavnějších fotografů Josefa Sudka. Protože i on se ve své práci věnoval fotografování reklam a komerčních prostor, zaměřila jsem se na jeho tvorbu i v této práci.

„V roce 1927 se devětadvacetiletý fotograf Josef Sudek postavil na vlastní nohy a zřídil si fotografickou živnost v ateliéru v Praze na Újezdě. O rok později se stal členem Společenstva fotografů Obchodní a živnostenské komory pražské. V roce 1920 nese jeho firma název Umělecká fotografie – Josef Sudek.“ (FÁROVÁ, 2008, s. 7) Věnoval se zakázkovým portrétům, ale také fotografiím výtvarných děl, které vytvářel pro S.V.U. Mánes i pro samotné umělce. Věnoval se i reklamní fotografii a grafice. Pracoval

Obrázek 4 Josef Sudek - reklamní fotografie ⁴

pro firmy se zvuknými názvy jako např. Orion, Tatra nebo Ultraphone. Po roce 1926 se stal fotografem v nakladatelství Družstevní práce. Z tohoto období se nejvýraznějšími fotografiemi staly ty, na kterých jsou soubory skleněných a porcelánových výrobků. (viz Obr. č. 7) „Míra svobody a liberálního přístupu ze strany

⁴ Obr. 4 Josef Sudek – „reklamní fotografie“ viz <http://hn.ihned.cz/c1-20041150>

vedení Družstevní práce je zřejmě ze Sudkovy vzpomínky: „Tam jste si mohl dělat, jak jste chtěl, oni mě k tomu dokonce nutili. Přinesli mi nějaký německý časopisy, já povídám: ‚To bude u mě jiný,‘ a na to [Václav] Poláček [ředitel Družstevní práce]: ‚No to nevádí, že to bude jiný, ale my nechceme, aby to bylo nějaký obyčejnský řemeslo.“ Tam jsem se naučil fotografovat knihy, sklo, porcelán, pak jsem fotografoval boty. V tom se člověk naučil řemeslo. Jako řemeslo to musilo bejt dokonale udělaný, taky se to tisklo... Nároky byly na všechno ...“ (FÁROVÁ, 2008, s. 8)

Se svými reklamními fotografiemi se zúčastnil i několika výstav zaměřujících se na reklamní činnost např. Výstava moderní reklamy v Praze. Také se podílel na expozici Výstava užitkových předmětů podle návrhů Ladislava Sutnara a fotografií těchto věcí v Krásné jizbě nakladatelství Družstevní práce. Tato výstava se konala roku 1935. O rok později ukončil spolupráci s nakladatelstvím Družstevní práce začal se věnovat fotografování uměleckých snímků.

Josef Sudek se snažil i na reklamních fotografiích hledat jiný úhel pohledu. Bylo pro něj výzvou i na reklamních fotografiích vystihnout záhadnost věcí. „I v reklamních snímcích dokázal nalézt skryté kouzlo předmětů a zdůraznit až údiv z mystéria fotografovaných objektů. Byl schopen fotografovanou věc „ozvláštnit“ jednoduchými prostředky: rafinovaným nasvícením, odvážnou kompozicí či nezvyklým úhlem pohledu. Vytrhl věci z chaosu světa, a přitom jim ponechal značnou míru záhadnosti, cosi jako fluidum. Svět byl v Sudkových očích chaosem, který byl pro fotografa jak základem trvalé neuchopitelnosti bytí, tak neustálým pramenem umělecké tvorby.“ (FÁROVÁ, 2008, s. 10)

Jedním z cílů mých fotografií je poukázat na podobné fluidum, které zachycoval již Josef Sudek. Dívat se na jednoduché věci pod jiným úhlem, či dívat se na ně v odrazu protějších budov.

2.3 René Magritte

Jednou z inspirací této práce byl René Magritte, i když jiného zaměření - malířství. Když jsem se jednou vypravila na procházku Plzní s fotoaparátem a vyfotila snímek s pracovním názvem Prší muži, který naráží na tvorbu slavného surrealistického malíře Reného Magritta, nechala jsem se inspirovat jeho tvorbou i v jiných snímcích.

René Magritte se narodil 21. listopadu roku 1898 v Belgii v městečku [Obrázek 5 René Magritte – Golconda](#)⁵ Lessines. Po sebevraždě své matky se s otcem přestěhoval do Cherleroi, kde navštěvoval gymnázium. Už na gymnáziu navštěvoval odpolední lekce kreslení a malování. V Bruselu pak v letech 1916 až 1918 studoval výtvarné umění na Akademii Beaux-Arts. Vydělával si návrhy tapet a reklam. V roce 1922 se seznámil s obrazy Giorgia de Chirika, toto seznámení ho ovlivnilo v jeho další tvorbě. Rok 1926 byl pro Reného velkým převratem. Namaloval svůj první surrealistický obraz Ztracený žokej. Na své první výstavě však jeho obrazy neuspěly a setkaly se s velkou kritikou. Z těchto důvodů se také Magritte přestěhoval do Paříže, myslel si, že v Paříži jeho práci lépe pochopí a přijmou. V Paříži se mu dostalo vlídného přijetí mezi skupinu surrealistů. Mezi jeho nejbližší přátele patřil Dalí nebo Buñuel. Magrittova tvorba se od ostatních surrealistů trochu lišila. Nenechával se inspirovat sny, „nevěřil v metody psychoanalýzy jakožto subjektivního postoje k umění.“ (GLENN, 2012) Technika Magritta spočívala v realismu, zobrazovala banální situace v úžasuplných strukturách, které často rozčarovávaly diváka. „Jeho díla na první pohled působila jednoduchostí, která však byla jen zdánlivá. Magrittovy obrazy byly ve skutečnosti plné mystiky života a osvobozovaly konvenční myšlení světa. Předměty se nacházely v naprosto neočekávaných situacích a polohách, každodenní situace byly přeložené do magických

⁵ Obr. 5 René Magritte – „Golconda“ viz <http://silverandexact.wordpress.com/2012/01/27/golconda-rene-magritte-1953/>

cifer v novém filosofickém a zároveň poetickém obsahu. Magritte volal diváka k přehodnocení očekávání, nikdy ve svých dílech neukazoval samozřejmosti a neuspokojoval požadavky konvencí. V umění objevil nástroj, kterým si lidé prostřednictvím šoku a překvapení měli uvědomit, co leží za všedností, měli najít cestu zpět do mystické podstaty věcí, které by normálně shlédli jen zběžně a nepřemýšleli by o nich.“ (GLENN, 2012) Magrittovo umění nebylo dlouho dobu kritiky přijímáno, až v 60. letech se tento názor změnil a Magritte se stal uznávaným umělcem.

2.4 Inspirace a popis vybraných fotografií

Již delší čas se věnuji fotografování zátiší, jedny z mých prvních fotografií jsou fotografie zátiší ve staré chalupě v jižních Čechách. Od té doby se změnila nejen technika, ale také objekty mého zájmu. Vždycky mě na fotografii fascinovalo světlo. Kreativní zachycení a použití světla na snímcích mě zavedlo od fotografování zátiší staré chalupy až po fotografie, na kterých se snažím hledat další rozměr, jiný pohled na věci, které potkáváme skoro každý den. Fotografie jsou stylizovány v duchu surrealistických idejí, surrealistickou stylizací také dotváří použitá technologií HDR. Díky zachycení architektury na pozadí výloh obchodů se ze snímků stává jakási přirozená montáž. Na následujících stránkách se snažím zprostředkovat svůj vlastní pohled na vytvořené fotografie.

Pro pořízení této fotografie byla využita výloha budovy knihkupectví na ulici sady Pětatřicátníků. Fotografie vznikla v odpoledním světle, kdy sluneční paprsky dopadaly přímo na odraz ve výloze. Pozadí obrazu je tvořeno pruhem látky, na kterém jsou zobrazeny obrysy mužů, ve výloze se pak zrcadlí průčelí budovy Divadla Josefa Kajetána Tyla. Tento pohled ve mně ihned evokoval surrealistický obraz od významného umělce Reného Magritta – Golconda (viz obr. č. 5) z roku 1953. S touto ideou jsem pak komponovala snímek i expozici tak, aby nebyly potlačeny obrysy mužů ani budova divadla. Na snímku je v pozadí budova a v popředí jsou obrysy mužů.

Fotografie 1

Další pohled na průčelí Divadla J. K. Tyla umocňuje jeho odražený obraz v rozbitém skle staré prázdné výlohy. Prasklinami roztržitého skla získává budova nový, dynamický rozměr. Jako kdyby z útrob divadla tryskala energie všech osob, příběhů a představení, která se za dobu existence divadla nastřádala a v jediném okamžiku zanechala svoji stopu na skle. Ta potom jako slunce svými paprsky uvolňuje energii do prostoru pro všechny, kteří projdou kolem a zahlédnou tento odražený obraz divadla.

Fotografie 2

Další fotografie vznikly při procházení kolem kasina, které se nachází na jihozápadním rohu náměstí Republiky. V oknech tohoto domu jsou vyskládána zrcadla do různých geometrických tvarů např. kruhů a mnohoúhelníků. Podle úhlu pohledu se v odrazech zrcadel objevovaly odrazy různých budov náměstí. Cílem mých pohledů se stala radnice. Obrazce tvořené zrcadly jsou v každém okně jiné, a tak vzniklo několik snímků, na kterých je hlavním tématem radnice.

První snímek ve mě vyvolává představu části desky hodinového stroje se vteřinovou rafičkou. Prolínání časových údobí, proměny stavebních slohů, nestálou oblohu nad radnicí a v neposlední řadě změny na radnici samotné. Pomíjivost okamžiku v životě lidském, který nedovolí druhý takový pohled. Každé další setkání s pohledem na tuto budovu bude nové a jiné.

Druhý snímek naopak díky svislé orientaci budovy radnice vytváří dojem stálosti a neměnnosti. I přes dlouhé věky stojí stále na svém místě a jako drahý kámen zdobí prsteneč budov kolem náměstí. Jednotlivé části odrazu skládají jednotný a pevný celek. Obraz pozadí, na rozdíl od prvního snímku, naopak posiluje výsledný dojem.

Fotografie 4

Obdobného efektu zrcadlení v geometrických tvarech zrcadel výlohy kasina dokládá snímek morového sloupu na náměstí Republiky. Číselný oblouk pozadí doplněný o astrální motivy jenom podtrhuje ve svém odrazu pomíjivost lidské existence. Naznačuje pokračování lidského bytí v hvězdných

Fotografie 5

sférách a propojuje minulost i současnost. Opakováním motivu morového sloupu na odrazech zrcadel a kontrast temné oblohy na zvlněné draperii v pozadí dokresluje rozdíl mezi přirozeným a nadpřirozeným.

Dalším snímkem, který je pořízen v Prešovské ulici spojující sady Pětatřicátníků a náměstí Republiky, je snímek části výlohy obchodu prodávající oblečení. Ve výloze se zrcadlí budova měšťanského domu U Zlatého slunce. Nevím, kdo by se při pohledu na tuto fotografii nechtěl vrátit zpět do dětských let. I přes to, že pozadí vytváří figurína s krásnými nohama, nemohu se ubránit představě čarodějnické chaloupky na kuřích nožkách. Jasná a rozzářená fasáda domu U Zlatého slunce orámovaná zelenou sukni, ze které vykukují dvě štíhlé nožky,

Fotografie 6

lidská ruka v levém horním rohu snímku i ornament na látce v pravé části, nijak nebrání představě, že dům z fotografie v každém okamžiku odejde.

Vyrovnaná fronta domů na Klatovské třídě a seřazené boty ve výloze obchodu s obuví vytvářejí zajímavý celek, který se vzájemně doplňuje a harmonicky rozvíjí. Jednotnou linii vyrovnaných budov i bot podtrhuje dojem vzájemného pohybu automobilů i obuvi v popředí snímku.

Fotografie 7

Snímek kostela sv. Bartoloměje a obrazu figuríny ve výloze nevkusné módy mě přivádí na myšlenku života a smrti. Dva neoddělitelné protiklady. Co je život, kdo je život, kdo je živý, a nebo naopak. Kostel, svatostánek, mrtvá budova žije svým životem, který vytvářejí lidé s ním spjatí stejně jako tvář, která se zrcadlí na jeho věži.

Fotografie 8

Oblečená figurína zůstane pouhou neživou pannou, dokud oblečení nevezme na sebe žena a nestane se její nedílnou součástí.

Dominantní částí odrazu pozadí jsou dvě tváře oblečených figurín, které jako by vystupovaly z čelní strany měšťanského domu na náměstí Republiky. V tomto domě se nachází lékárna „U Bílého jednorožce.“ Modré oči v obličejích figurín i modrá okna průčelí domu, sgrafitová výzdoba i ornamente oblečení vytvářejí zajímavý jednotný celek, který se vzájemně doplňuje a rozvíjí.

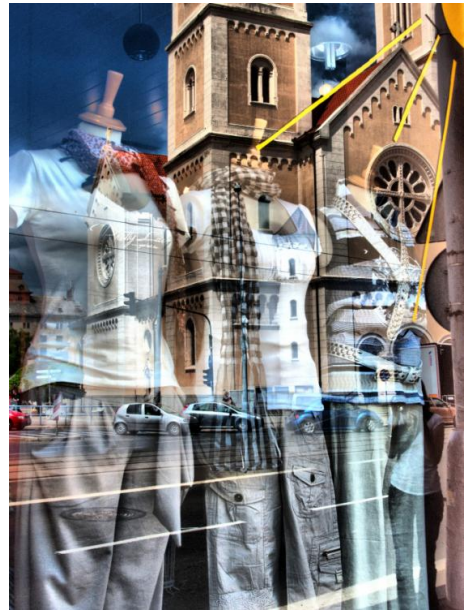
Fotografie 9

I další spojení pohledu na čelní část domů na náměstí Republiky v pozadí výlohy se zimním oblečením vyvolává představu krásného slunečného dne, kdy stačí, aby se ženské figuríny sehnuly pro nákupní tašky před nimi a vykročily na nákupy do rušné třídy. Pohled na hodiny v oknech je více než výmluvný, je nejvyšší čas.

Fotografie 10

Kostel svatého Jana Nepomuckého, jako další v řadě plzeňských kostelů, je tentokrát v pozadí doplněn sluncem na rozzářené části oblohy a měsícem v podobě stropního osvětlení na straně druhé, temné, jakoby noční. Vystavené bělavé oblečení v popředí výlohy přímo vyzývá k představě zbožných novicек, které právě z kostela vycházejí. Jejich tiché krůčky a šeptané modlitby a zbožná přání nepřehluší ani provoz automobilů před kostelem.

Fotografie 11

Jen malou chvíli posedět a vnímat život. Život, který prostupuje náměstím i jeho okolím, život, který spojuje současnost s minulostí, historické stavby se zcela novými součástmi náměstí Republiky. Pohled pozorovatele, který je pohodlně usazen v moderních křesílkách, jako by přelétal od laskomin na pultě k zurčící vodě z moderní kašny, od vody ke kulise domů v pozadí. Ani si neuvědomí, jestli sedí přímo na náměstí či v kavárně, jestli je kavárna na náměstí nebo náměstí v kavárně. Zrcadlení a prolínání obrazů na snímku jenom dokládá propojenost a celistvost komerčního prostoru, který vlastně může vzniknout kdekoliv. Záleží vždy na vnímavosti pozorovatele a úhlu pohledu.

Fotografie 12

I Velká synagoga má své místo na Klatovské třídě. Jakoby roztřesená soupeří nejenom s dráty tramvajové dopravy, ale i se svým okolím, plným křesťanských kostelů. Slečna, stojící osamoceně ve výloze, může snímku podat pomocnou ruku, ale spíše ji zdobí květiny na stojanech před ní. Odejde, ale synagoga dál bude odolávat okolí a bude i do budoucna dávat jasně najevo – tady stojím já!

Fotografie 13

Lidé si vždy a všude stavěli památníky. Památníky lidem, událostem, místům... „Všechna sláva, polní tráva,“ po čase i nejslavnější památník prohraje boj s lidskou pamětí. Ta je ale velmi krátká. Někdy je to dobře, někdy naopak. I tento snímek zrcadlí vztah většiny lidí k historii, památníkům a okolí vůbec. Památník osvobození na frekventované křižovatce ulic Klatovská a Americká se zde zrcadlí ve vstupních dveřích protějšího domu. Po určité době pro lidi okolí zmizí, jsou k němu lhostejní a nevšímaví. Málokdo je dnes ještě schopen vnímat pozorně prostor kolem sebe. Snad bezděčný pohled do výlohy může vrátit alespoň na chvíli vnímání reality, která se najednou objeví v jiných dimensích.

Fotografie 14

Přestože se na první pohled zdá jako by tato výloha patřila obchodu se zvířaty či květinářství, patří pobočce některé z mnoha bank okolo náměstí a sadů Pětatřicátníků. Když uslyším slovo sady, tak si představím mnoho zeleně, bohužel sady Pětatřicátníků již dávno nejsou sady plné stromů a keřů, ale plné aut a betonu. Vzpomínkou na časy, kdy se touto cestou mohlo kráčet pod korunami stromů, může být tato fotografie, na které může zdá být ještě všechno tak jak má být.

Fotografie 15

3. HDR - fotografie s vysokým dynamickým rozsahem

3.1 Pojem HDR

Pro fotografie s vysokým dynamickým rozsahem se používá zkratka HDR (High Dynamic Range) nebo také zkratka HDRI (High Dynamic Range Imaging). Jedná se o technologii, která poskytuje větší dynamický rozsah expozice mezi nejsvětlejším a nejtmaším bodem objektu či scény než je u normální snímací techniky. Tato technologie se nepoužívá jen ve fotografii, ale také v počítačové grafice a ve filmu. Digitální fotoaparáty jsou omezeny v rozsahu světla a stínů, které jsou schopny zachytit. Často se na fotografiích objevují světelně neslučitelné objekty, například je někdy nebe jasné, ale budovy jsou pouhými siluetami. Lidské vnímání je schopno tyto detaily zaznamenat, ale čočka fotoaparátu bohužel ne. S tímto problémem nám může pomoci technologie zobrazování HDR. Při tvorbě HDR fotografií se tedy skládá několik různě exponovaných snímků. Minimální počet pro tvorbu HDR snímků jsou tři, ale může být použito i více fotografií, například i sedm případně i čtrnáct. Pokud se jedná o tři snímky, použijeme tak snímek podexponovaný, přeexponovaný a snímek, který má optimální expozici. Pro sjednocení všech rozsahů jasů pořízených fotografií se používají speciální programy, které jsou pro tvorbu HDR přizpůsobeny, nebo také pluginy, které se do některých programů instalují. HDR má ve fotografii dva směry využití. Prvním a také tím, kterým se v této práci zabývám, je umělecká fotografie. Směr druhý je používán pro co nejrealističtější zachycení snímaného objektu.

Technologie úpravy fotografií HDR je nejčastěji používána při zachycování obrazů, na kterých můžeme najít velký rozdíl mezi nejsvětlejším a nejtmaším místem, tímto postupem pak získáme dynamický obraz, který disponuje vysokou barevností a kontrasty. Cílem fotografií je vytvořit cyklus, který recipienta vtáhne do jiného světa.

3.2 Historie HDR formátu

Zobrazování scén s velkým dynamickým rozsahem není součástí jen fotografie, ale také malířství. „Starší malířští mistři uměli velmi dobře vyjádřit myšlenku a pointu svého díla dramatickým podáním barev a kontrastním zobrazením scény s perfektně zvolenou tonalitou. Nejlepším příkladem na vytvoření si představy o malířské podobě HDR je směr impresionismus.“ (BOČÍK,2011, s. 16) Název směru, Impresionismus, je odvozen od názvu obrazu Clauda Moneta Imprese, neboli dojem. Tento umělecký směr vznikl v druhé polovině 19. století ve Francii a navazuje na realismus.

Historie fotografie se začíná odvíjet od počátku 19. století. Jedním z otců klasického fotografování byl Hippolyte Bayard který nejenom že patřil mezi první experimentátory s fotografií, ale také již v roce 1852 použil dvou různých negativů stejné scenerie, tzv. multi-negative a vytvořil jeden obraz. Tento proces je podobný tomu, který dnes chápeme jako HDR.

Předchůdcem Hippolyta Bayarda, Gustave Le Gray provedl v roce 1850 první pokus o spojení několika fotografií dohromady. Při fotografování pohledu na moře vytvořil dvě fotografie. První fotografii exponoval tak, aby zvýraznil oblohu, fotografie druhá byla exponována na moře. Při vyvolávání snímky spojil do jednoho. (viz Obr. 1)

Obrázek 6: Gustav Le Gray – Brick ⁶

⁶ Obr. 6: Gustav Le Gray – „Brick“ viz http://en.wikipedia.org/wiki/File:LeGray_brick.jpg

Následník Gustava Le Graye, Hippolyte Bayard se narodil v roce 1801. Stal se jedním z průkopníků fotografie spolu s dalšími známými fotografy, kterými jsou Joseph Nicéphore Niépce a Louis-Jacques-Mandé Daguerre. Vynalezl svůj vlastní fotografický proces - přímý pozitivní tisk. Touto technologií pak vytvořil svůj autoportrét (viz Obr. 2)

Obrázek 7: Hippolyte Bayard – autoportrét ⁷

Jen šest let po experimentu Bayarda, tedy v roce 1858, šokuje umělecké kruhy snímek od Camille Silvy nazvaný River Scene (viz Obr. 3) Svou fotografií způsobil velkou senzaci. Pro tvorbu známého snímku bylo použito taktéž dvou negativů. První negativ zabíral řeku a stromy, druhý pak nebe a prokreslil tak mraky. Negativy byly zpracovány na skleněné desky, dále přeneseny na papír v jeden výsledný obraz, mírně dopracovány štětcem a následně byl tisk ponořen do chloridu zlatitého, který udělal bohatší a neutrálnější tóny. Výsledek je shodný s HDR snímky, avšak jde stále o pouhé skládání snímků, ne snímání celé scenérie ve velkém rozsahu. (TAUSK, 1987)

Obrázek 8 : Camille Silvy, Scéna s řekou ⁸

⁷ Obr. 7: Hippolyte Bayard - „Autoportrét“ viz http://www2.cndp.fr/themadoc/niepce/AI_Bayard-Imp.htm

Mezi moderní průkopníky HDR ve fotografii patří Charles Wyckoff, který tuto technologii použil v polovině minulého století. Spojil několik negativů v jeden konečný snímek. Své takto vytvořené fotografie nukleárních explozí pak publikoval ve známém americkém magazínu Life.

V době digitalizace a nových vynálezů se touto problematikou zabýval Gregory Ward Larson. Roku 1985 vytvořil první datový formát pro archivování HDR dat – RGBE. Tento formát se v začátcích používal hlavně ve filmovém průmyslu jako prostředek pro realističtější zobrazování u animovaných scén. Pravděpodobně poprvé byla tato technologie použita v kultovním filmu Matrix z roku 1999. Gregory Ward Larson pracoval ve výzkumné laboratoři Lawrence Berkley National Laboratory a později i v Silicon Graphics, Inc. Tato firma se zaměřovala na vývoj software i hardware pro 3D grafiku.

Průkopníkem používání HDR ve fotografii je Paul Debevec. Ten v roce 1997 představil na konferenci SIGGRAPH postup tvorby HDR snímků. Ve spolupráci s G. W. Larsonem vydali několik publikací týkajících se HDR processingu. „Debevcův výzkum spolu s rostoucím výkonem osobních počítačů a dostupností digitálních přístrojů asi nejvíc přispěli k všeobecné popularitě procesu zpracování HDR obrazu.“ (BOČÍK, 2011, s. 18)

V roce 2002 publikoval Raanan Fattal své postupy zpracování tónového mapování používaného při generování HDR snímků. Tyto postupy se staly nejvíce používanými při tvorbě HDR fotografií.

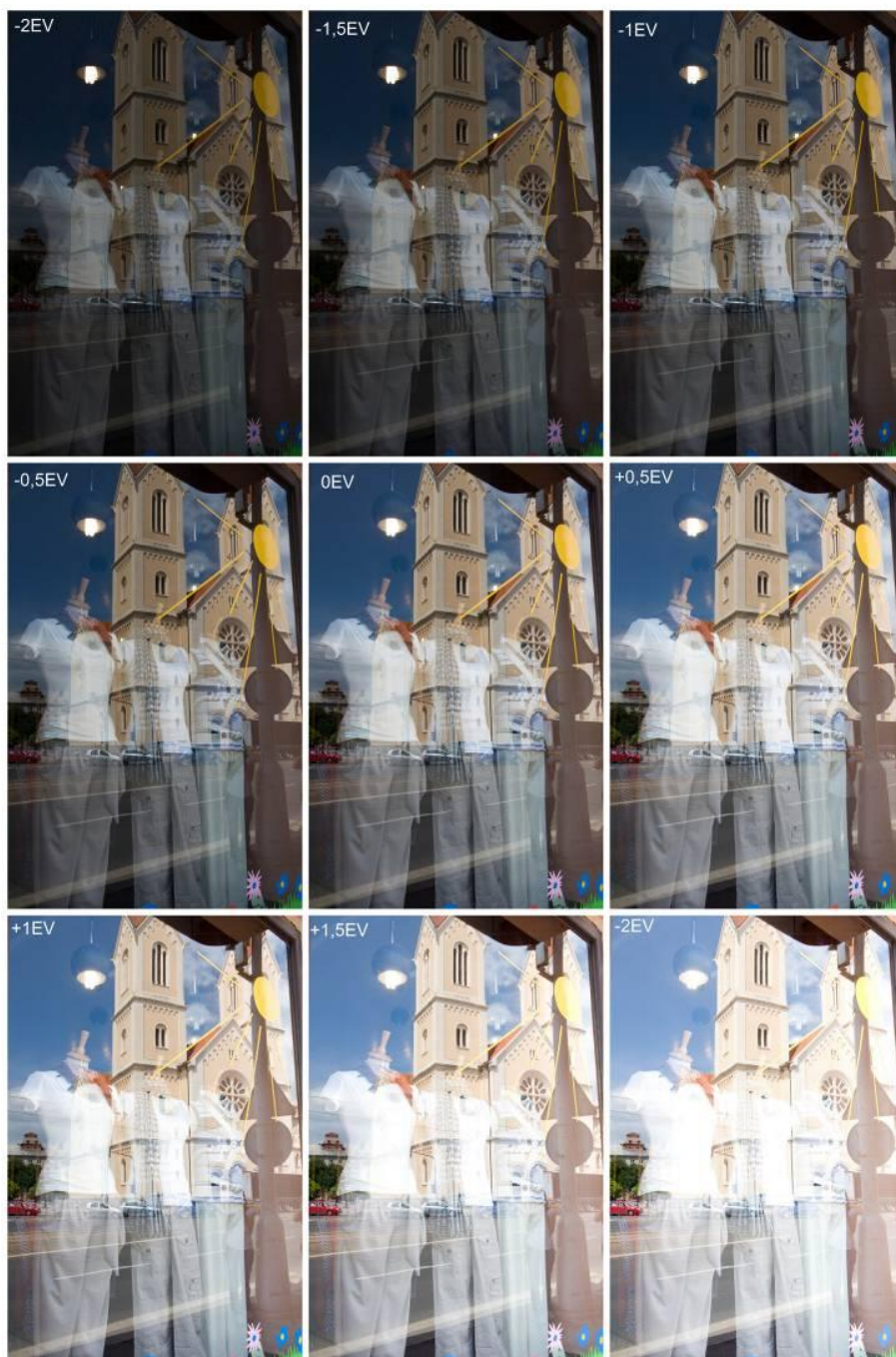
⁸ Obr. 8: Camille Silvy – „*River scene*“ viz <http://www.artnet.com/Magazine/features/hunting/hunting11-24-7.asp>

3.3 Tvorba HDR fotografií

Vytváření HDR snímků je v současné době už poměrně jednoduchou a rozšířenou technologií. Tvorba fotografií s vysokým dynamickým rozsahem lze rozdělit na tři základní kroky.

Prvním krokem je fotografování. Postupů pro fotografování těchto snímků je hned několik. Prvním z nich je fotografování ze stativu. Pokud fotografujeme statický obraz, můžeme si pak identický snímek nafotit v různých expozičních stupních sami. Důležitou a nezbytnou pomůckou pro takovýto postup fotografování je stativ. Další a nejčastěji používanou metodou je bracketing. „Bracketing označuje technologii vícenásobné – sériové expozice stejného motivu s měnícím se nastavením různých hodnot fotoaparátu. Jinak řečeno, úlohou bracketingu je vytvořit několik záběrů, ze kterých bude jeden obsahovat správnou, vámi požadovanou expozici dané scény.“ (Bočík s.15) Posledním postupem je fotografování do formátu RAW. „RAW je často nazýván digitálním negativem. S obráceným (negativním) obrazem nemá sice nic společného, ale podobně jako negative musí být RAW nejprve “vyvolán”, jinak je k ničemu. A podobně jako u negativu je při procesu “vyvolávání” RAWu možné efektivně provést řadu úprav či záchran fotografie.” (PIHAN, 2006 s. 202) Snímek pořízený digitálním fotoaparátem a zachycený na formát RAW lze ve speciálních programech např. Adobe Lightroom v různých expozičních hodnotách. Nevýhodou tohoto vyvolávání je znatelný šum na výsledných fotografiích.

Dalším krokem je skládání fotografií s různými hodnotami expozičního stupně neboli exposure value (EV) - „Množství světla dopadající na snímač, se měří v tzv. absolutních jednotkách EV (Exposure value – Expoziční stupeň). EV také určuje poměr mezi nejsvětlejším a nejtmaším místem fotografované scény, stupnice EV je logaritmická. Hodnota 0 odpovídá exponování 18 % středně šedé tabulky při citlivosti ISO 100, cloně f1 a času 1 vteřina. Na Obr. č. 4 je vidět jeden snímek vyvolaný v různých expozičních stupních od -2 EV až po +2EV. Tyto snímky se pak např. v programu Photomatrix pak automaticky sloučí v jeden. „ (Bočík, 2011, s. 23)

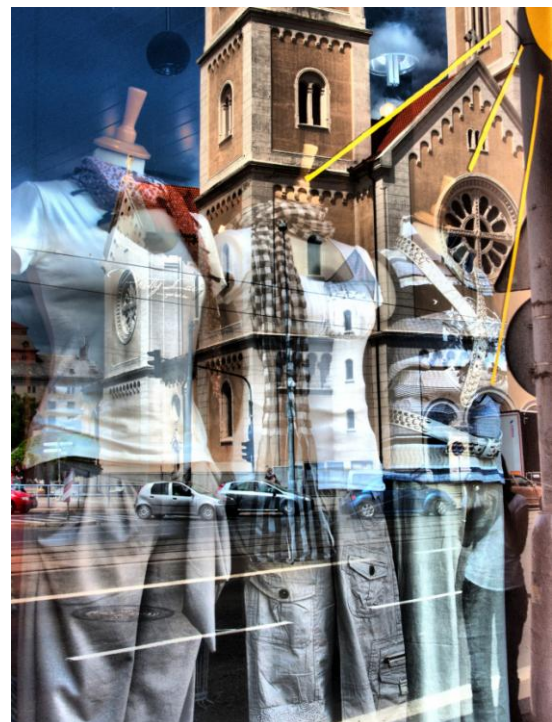
Obrázek 9 Fotografie vyvolaná v různých stupníchEV.

Posledním a neméně důležitým krokem je mapování tónů resp. tone mapping. Snímek, automaticky vygenerovaný programem, můžeme pak dotvořit podle vlastního uvážení. Většina programů určených pro tvorbu HDR má několik již

předprogramovaných úprav, ale další možností je i ruční, více kreativnější nastavení. V mnou používaném programu Photomatix si tak mohu upravit kontrast barev, jas, světla či stíny nebo sytost barev. Podle svého uvážení pak mohu upravit do požadované podoby. V dnešní době se používá toto zobrazování nejčastěji pro realističtější pohled zobrazovaného a k vytažení detailů. Často se pak ale také objevují snímky, na kterých se bortí realistický obraz, mění se barevnost obrazu a význam světla a stínu.

Obrázek 10 Fotografie před úpravou

Obrázek 11 Fotografie po úpravě

Historie plzeňských budov

Veškeré fotografie tohoto celku fotografií jsou pořízeny v centru Plzně. Plzeň, jako jedno z největších měst České republiky, poskytuje velké množství zajímavých pohledů na historické i moderní stavby. Ve své práci jsem se zaměřila především na budovy kolem náměstí Republiky a Klatovské ulice. Následující text se tedy bude věnovat památkám které se objevují na mých fotografiích.

Hlavním kulturním centrem Plzně je zajisté náměstí Republiky. V době svého vzniku bylo toto náměstí s rozměry 139 a 193 metrů jedním z největších náměstí v Evropě. Nachází se zde mnoho významných staveb, v čele s katedrálou svatého Bartoloměje. Dalšími význačnými objekty jsou především renesanční radnice, měšťanské domy, většinou z doby renesance, či nově postavené kašny.

Katedrála svatého Bartoloměje, jedna z dominant města, je postavena v gotickém slohu. Stavba začala v roce 1295 a byla dokončena v 16. století. Budova je vystavena z hrubozrnných pískovcových kvádrů a může se chlubit úctyhodnými rozměry. Na délku měří i s opěrnými pilíři 57,6 m a na šířku 26 m. Nejstarší dochovanou částí je presbytář, který byl vystavěn ve 14. století. V průčelí stávaly původně dvě věže, z nichž jižní, poškozená požárem r. 1525, byla později snížena do výše boční lodi. Severní věž dochovaná dodnes, dostala po požáru v roce 1835 nynější štíhlou jehlancovou střechu. Vrchol střechy je ve výšce 102,3 m a je tak nejvyšší chrámovou věží v České republice. Trojlodí chrámu je rozděleno třemi páry oblých mohutných pilířů na tři stejně vysoké lodi s hvězdicovitou klenbou. V obou bočních lodích se nacházejí čtyři obrovská hrotitá okna s bohatými kružbami. O něco užší a nižší pětiboké kněžiště je sklenuto třemi poli žebrové křížové klenby a osvětleno sedmi úzkými vysokými okny s jednoduchými kružbami. K jihovýchodnímu boku kostela přiléhá známá Šternberská kaple, vystavěná v pozdně gotickém slohu. Současná podoba katedrály pochází z novogotické přestavby, která proběhla v letech 1879 až 1881. Kolem chrámu se až do vlády Josefa II. rozkládal hřbitov a dvě kostnice,

zbudované r. 1728. (ŠEC, 2008) V roce 1993 se dostala pod správu plzeňského biskupství a je chráněna jako národní kulturní památka.

Neméně známou stavbou plzeňského náměstí je radnice. Radnice se nachází na severní straně náměstí a je nejvýznamnější renesanční památkou v Plzni. Byla postavena v letech 1554 – 1559 podle plánů italského architekta Giovanniho de Statia. Do roku 1854 se v ní scházeli plzeňští konšelé a poté se z ní stala budova krajského soudu. Typicky renesanční sgrafitová výzdoba se dochovala jen v malé míře, a proto byla na počátku dvacátého století zrenovována a nově vyzdobena malířem Janem Koulou. Na fasádě jsou znázorněna častá zaměstnání plzeňských měšťanů. Nejvýznamnějším prostorem radnice je velká síň s freskou Krista na kříži. Tato místnost sloužila jako místo pro zasedání městských konšelů, či se zde vynášeli rozsudky nad zločinci a přijímaly důležité návštěvy.

Morový sloup na náměstí Republiky je další památkou, která nás upoutá po příchodu na náměstí. Byl postaven jako vyjádření díků, že se městu Plzeň vyhnula morová epidemie a byl první barokní památkou v Plzni. Na sloupu můžeme najít repliku sochy plzeňské Madony a dále také sochy sv. Bartoloměje, sv. Václava, sv. Františka Xaverského, sv. Růženy, sv. Petra z Alkantary, sv. Rocha, sv. Barbory a sv. Floriána. V devatenáctém století se také jednalo o přestěhování této památky na druhou stranu náměstí, protože prý byla trochu zastrčena. Sloup byl několikrát opravován, poslední oprava proběhla v 90. letech minulého století.

Vedle morového sloupu se na plzeňském náměstí Republiky nalézají tři nově vystavěné kašny. Každá z kašen zdobí jeden roh náměstí, v posledním čtvrtém rohu se nalézá již zmiňovaný morový sloup. Na stejných místech se již v minulosti kašny nacházely, byly však odstraněny na přání městského rady profesora Čipery. Kašny dříve sloužily jako zásobárna užitkové vody a po vystavění vodárny již neplnily svůj účel. V roce 2005 však byla vyhlášena soutěž na návrhy kašen na tato místa. Soutěž vyhrál architekt Ondřej Císler a své kašny – chrliče – pojmenoval podle motivů plzeňského městského znaku Chrtice, Anděl a Velbloud. Bronzové odlitky chrličů měří bezmála

4,5 metru na výšku a jsou doplněny monolitickými nádobami vyrobenými z černé žuly. Bronzové odlitky jsou zdobeny plátkovým zlatem. Na severovýchodním rohu se nachází kašna s názvem Anděl. Na jižních cípech náměstí pak Velbloud na východě a Chrtice na západě.

Nedaleko náměstí Republiky se nachází dům U Zlatého slunce. O vzniku tohoto domu se nedochovalo žádné svědectví, historici se však domnívají, že byl postaven již v 2. polovině 14. století. Dům byl postaven v gotickém slohu, ale po požáru a rekonstrukci v 16. století dostal nový renesanční háv. Budova dostala jméno dům U Zlatého slunce až po další přestavbě roku 1777, kdy si na vrchol niky nechali majitelé namalovat slunce. Od roku 1998 zde sídlí Památkový ústav.

Jednou z nejmladších církevních staveb v Plzni je kostel zasvěcený svatému Janu Nepomuckému. Nachází se na Klatovské třídě u Chodského náměstí a je vystaven v pseudorománském stylu. Kostel je spjatý s historií Redemptoristického řádu, který přišel do Plzně roku 1907 a byl vysvěcen roku 1911. Je postaven podle plánů architekta Jana Svobody a Františka Staimachera. Největší dominantou kostela jsou dvě věže v průčelí, které měří na výšku 63 metrů. Vstupní portál tvoří tři vchody. Hlavní portál je zdobený štukatérskými prvky od sochaře Vojtěcha Šípa. Kostel má trojlodní dispozici a měří přes 50 metrů na délku. Hlavní oltář je zasvěcený sv. Janu Nepomuckému a je vytvořen podle návrhů Prof. Jana Kastnera. (FREIOVÁ, 2008)

Divadlo Josefa Kajetána Tyla je další památkou, která se nachází na rušné Klatovské třídě. Divadlo bylo vystavěno na přelomu 19. a 20. století architektem Antonínem Bašánkem. Budova je vytvořena v novorenesančním slohu a lze na ní nalézt prvky secese. Toto nové divadlo vzniklo kvůli nedostatku míst pro diváky ve stávající budově divadla. Budova má pravouhlý půdorys a po obvodu je členěna risality, na kterých jsou sousoší s názvy Drama a Opera. Nad hlavním vchodem do divadla se nachází balkón nesen sloupy, ze kterého je výhled na sady Pětatřicátníků a Klatovskou ulici. (DAVIDOVÁ, 2006)

Poslední památka, která se objevuje na snímcích je Velká synagoga stojící na rušných sádkách Pětatřicátníků. Tato monumentální stavba je postavena v novorománském slohu s maurskými prvky a je největší synagogou v České republice. Celé budově vévodí dvě věže vysoké 45 metrů. Architektem se stal František Klotz a dokončení stavby se datuje k roku 1893. V době druhé světové války byla synagoga velice poškozena a stala se tak skladištěm. Znovuotevření se dočkala až v roce 1998 po dlouholeté rekonstrukci.

5. Pedagogická část

Pedagogická část se zabývá dvěma náměty, které jsem zrealizovala na Základní škole ve Zbůchu. Hodiny jsou odučeny u žáků osmé třídy. V hodinách jsem se snažila využít poznatky získané při tvorbě této práce. Při hodinách jsem také použila fotografie pořízené pro tuto práci.

5.1 Projekt fotografování zátiší – Imaginární obchod

Námět: Imaginární obchod, tvorba fotografií

Vazba námětu ke kultuře/sociálnímu kontextu

Úkol je zaměřen na seznámení žáků s tvorbou reklamy a prezentace určitého sortimentu zboží s ohledem na cílovou skupinu. Skupinová práce pak žáky naučí využívat prostředky informačních a komunikačních technologií.

Procesualizace

Demonstrační	Ukázky fotografií výloh, ukázky reklamních plakátů	15 min.
Skupinová diskuze	Diskuze o designu reklamy, reklamních ploch a výloh	10 min.
Skupinová práce	Vytvoření imaginárního obchodu, rozmyšlení sortimentu, vytvoření reklamního plakátu a reklamní výlohy (fotografie vystavených výrobků) Žáci mají za úkol ve skupině vytvořit obchod s určitým sortimentem výrobků, pro tento obchod mají za úkol vymyslet vhodné logo, reklamní plakát, vyfotografovat výlohu vytvořenou z přineseného materiálu	55 min.
Demonstrační	prezentace hotových výrobků, fotografií	20 min.
Diskuze	nad vytvořenými pracemi, reflexe tvorby	20 min.

Tabulka 1

Provázanost s Rámcově vzdělávacím programem

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy (*při tvorbě loga, reklamních plakátů a výlohy*)

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností (*při tvorbě a plánování loga, reklamních plakátů a výlohy*)
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí (*při práci ve skupině, při tvorbě loga, reklamních plakátů a výlohy*)
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému (*při tvorbě*)

Kompetence komunikativní

- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje (*při skupinové tvorbě, kooperaci*)
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému

rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění (*své dosavadní zkušenosti využívá při tvorbě a skupinové práci*)

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce (*spolupracuje s ostatními ve skupině i s ostatními skupinami, respektuje svou roli a roli ostatních*)
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají (*dokáže vyjádřit svůj názor mezi spolužáky, respektuje názory ostatních*)

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí (*při tvorbě i závěrečné diskuzi respektuje názory ostatních spolužáků, obhajuje své názory při tvorbě i závěrečné diskuzi*)

Učivo

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky) ve statickém vyjádření

- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, tiskoviny, televize, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

Uplatňování subjektivity

- manipulace s objekty, výběr, uplatnění a interpretace
- typy vizuálně obrazných vyjádření – fotografie, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace

Očekávané výstupy

- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu

Průřezová témata – Mediální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů

- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

5.2 Projekt Komerční prostor - spojení dvou světů

Námět: Komerční prostor – spojení dvou světů

Vazba námětu ke kultuře/sociálnímu kontextu

Úkol je zaměřen na prohloubení znalostí v problematice prezentace produktů

Procesualizace

Diskuze	Diskuze nad významem výloh, reklamy a propagace	10 minut
Individuální práce	Práce rozdělena na dvě fáze 1. Malba domů, části města, dle skutečnosti či fantazie, malba temperou na karton 2. Kresba výlohy fixou či tuší na pauzovací papír	45 minut
Demonstrační	Ukázka fotografií z cyklu Komerční prostor	10 minut
Skupinová práce	Ve skupinách si žáci vyměňují své výtvary a zkoušejí různé varianty překrývání kresby a malby. Ve skupině se pak dohodnou na nejlepších variantách.	15 minut
Diskuze	Diskuze nad hotovými pracemi a závěrečná reflexe	20 minut

Tabulka 2

Provázanost s Rámcově vzdělávacím programem

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti (*uplatnění při samostatné tvorbě*)

Kompetence k řešení problémů

- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí (*při skupinové práci – vrstvení obrázků obhájí ten svůj*)

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu (*při diskuzi a závěrečné reflexi*)
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje (*při skupinové práci, vrstvení obrázků*)
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem (*využití znalosti reklamy, během celé hodiny*)

Kompetence sociální a personální

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, (*hlavně při skupinové práci – vrstvení hotový obrázků*)

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky (*při malbě a kresbě*)

Učivo

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše– vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, prostorové) ve statickém vyjádření
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

Uplatňování subjektivity

- manipulace s objekty, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, fotografie, elektronický obraz, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry

Ověřování komunikačních účinků

- interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejetých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace

- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Očekávané výstupy

- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností,
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření;

Průřezová témata – Mediální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

6. Závěr

Tato diplomová práce se věnuje tématu nalezených zátiší komerčního prostoru. Cílem fotografického cyklu bylo zachycení prostor plzeňských výloh, ve kterých se zrcadlí známé a významné budovy města Plzně. Cyklus zahrnuje 15 fotografií zachycujících neobyčejné pohledy na obyčejná okna výloh. Fotografie jsou vyvolány v rozměrech 30 x 40 centimetrů. Některé ze snímků jsou inspirovány významnými českými fotografy či světovými malíři. Záměrem celé práce bylo poskytnutí nového pohledu na známá místa města Plzně.

Teoretická část se ve velké míře věnovala procesu vyvolávání fotografií technologií HDR neboli fotografií s vysokým dynamickým rozlišením. Dále také historií tohoto zobrazování a historií pamětihodností, které lze nalézt na fotografiích. Další kapitoly se zabývaly osobnostmi, které ovlivnily tvorbu této práce ať už osobnostmi zabývajícími se fotografií, tak i malířstvím. Nejvýznamnějšími z nich byli Josek Sudek a René Magritte. Na některých snímcích je patrná stopa jejich myšlenek.

Poslední kapitola se zabývala pedagogickými úkoly, které jsou inspirovány námětem této práce a vzniklými fotografiemi.

Fotografování je pro mě malým únikem z reality do jiného světa. A tak doufám, že na mé fotografie budete nahlížet svým vlastním pohledem a necháte tyto snímky promlouvat do Vaší duše.

„Nejde o to, nač se díváš, ale co vidíš.“

H. D. Thoreau

7. Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

BOČÍK, Andrej. *Velká kniha HDR fotografie: kouzlo fotografií s vysokým dynamickým rozsahem*. 2., aktualiz. vyd. Překlad Hana Majerová, Michal Brůha. Brno: Computer Press, 2011, 224 s. ISBN 978-80-251-3367-5.

DUFEK, Antonín a TEPLÁ, Jana. *Ladislav E. Berka ; Alexander Hackenschmied ; Jiří Lehovec : (Aventinské trio) : fotografie 30. let : [katalog výstavy]*. Brno: Moravská galerie, 1989.

FREEMAN, Michael. *Základy HDR: fotografie a vysoký dynamický rozsah*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2008, 160 s. ISBN 978-80-86815-95-4.

HUYGHE, René. *Umění a lidstvo Larousse: Encyklopedie umění nové doby*. první. Praha 5: odeon, 1974.

MRÁZKOVÁ, Daniela a REMEŠ, Vladimír. *Cesty československé fotografie*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1989, 359 p. ISBN 80-204-0015-X.

PIHAN, Roman. *Mistrovství práce s DSLR: vše, co jste chtěli vědět o digitální zrcadlovce a nikdo vám to neuměl vysvětlit*. Vyd. 1. Praha: Institut digitální fotografie, 2006, 230 s. ISBN 80-903-2108-9.

PIHAN, Roman. *Mistrovství práce se světlem: průvodce fotografa pro každou světelnou situaci*. Vyd. 1. Praha: Institut digitální fotografie, 2008, 238 s. ISBN 978-808-7155-028.

SUDEK, Josef. *Reklama*. Vyd. 1. Praha: Torst, 2008, 91 s. ISBN 978-80-7215-353-4.

TAUSK, Petr. *Dějiny fotografie I. Přehled vývoje fotografie do roku 1918*. Praha: SPN, 1987.

Elektronické zdroje

BRYCHNÁČOVÁ, Irena. *ALEXANDER HACKENSCHMIED A ČESKÁ MEZIVÁLEČNÁ FOTOGRAFIE* [online]. Brno, 2005 [cit. 2012-07-10]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/74283/ff_b/?lang=en;id=194882. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně.

DAVIDOVÁ, Kateřina. Divadlo J.K.Tyla. *Turistika* [online]. 2006 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/divadlo-jktyla>

FREIOVÁ. Plzeň - Bory, Římskokatolická farnost. *Historie kostela svatého Jana Nepomuckého v Plzni* [online]. 2008 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z: <http://rkfplzenbory.krestan.org/index.php?p=10>

GLENN, Martina. ARTMUSEUM. *René Magritte* [online]. [cit. 2012-07-01]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=571

HDR fotografie. NOVOTNÝ, Miloš. *HDR fotografie informace o HDR snadno a rychle* [online]. [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.hdr-fotografie.snadnorychle.cz/>

Národní památkový ústav [online]. 2003 [cit. 2012-07-10]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pracoviste-npu/uop-v-plzni/dum-u-zlateho-slunce-sidlo-uop/>

ŠEC, Stanislav. *Římskokatolická farnost u katedrály v Plzni* [online]. 2008 [cit. 2012-07-10]. Dostupné z: <http://www.katedralaplzen.org/kostely.p10.html>

8. Resumé

This thesis addresses the topic of found still-lives of the commercial spaces. The goal of the photographic cycle was to capture space of Pilsner shop windows in which mirror the famous and prominent buildings of Pilsner city. The cycle encompasses 15 photographs capturing extraordinary views of ordinary shop windows. The photographs are developed in dimensions of 30 x 40 cm. Some of the pictures are inspired by prominent Czech photographers or world painters. The intention of the complete work was to provide new glance at well known places of Pilsner city.

The theoretical part is mainly devoted to the process of development of photographs using HDR technique known by another name as photographs with high dynamic range. Furthermore, this part also follows the history of this imaging and the history of landmarks which can be found on the photographs. The next chapters are concerned with figures/personas who influenced the creation of this work whether photographers or painters. The most famous of those were Josef Sudek and René Magritte. Some pictures are unmistakably marked with their thoughts.

The last chapter engages in pedagogical assignments which were inspired by the theme of this work and produced photographs.

9. Přílohy

9.1 Reflexe k 2. aktivitě (Imaginární obchod)

1. vyučovací jednotka

Před začátkem této aktivity jsem si nebyla jistá, zda jsem tuto aktivitu zvolila správně. Úloha se mi zdála pro 8. třídu moc složitá. Osmou třídu jsem si pro tuto úlohu vybrala záměrně, protože v této třídě učím výtvarnou výchovu již druhým rokem a vím, že je většina žáků je velice šikovných a vstřícných skoro jakémukoli úkolu. Tuto třídu není těžké namotivovat, tvoření je baví a tak je i tato práce je jednodušší. Nakonec se však ukázalo, že se žákům úkol velice líbil, do svých rolí se velice rychle vžili a aktivitu si užívali. Některé výtvary byly velice podařené. Na začátku hodiny jsme v kruhu diskutovali o tom, co je to reklama, o jejích druzích a také o propagaci. Dost mě překvapily názory některých žáků ohledně reklamy. Myslela jsem si, že většina dětí vnímá reklamu už jako samozřejmost, ale není tomu tak. K diskuzi jsem si připravila i krátkou prezentaci s různými ukázkami a vlastními fotografiemi výloh plzeňských obchodů. Po tomto úvodu se žáci rozdělili do čtyř skupin. Protože vím, že tito žáci mají skupinovou práci rádi a většinou tvoří ve stejných skupinkách, nechala jsem je, aby si utvořili skupinky sami, tak jak jsou zvyklí. Bohužel jedna skupina měla o jednoho žáka méně, z důvodu absence. Ihned po rozdělení skupin nastal problém ve výběru sortimentu pro jejich imaginární obchod. Skoro každý žák má jiné záliby a každý chtěl dělat obchod pro sortiment co nejbližší jeho poli zájmu. Do jedné skupiny jsem tak musela trochu zakročit a jejich diskuzi vést tak, aby se co nejrychleji dohodli na společném konceptu. Všimla jsem si, že ve většině skupin si žáci rozdělili úkoly, každý měl pak na starosti jinou část úkolu. Nezaznamenala jsem větší problémy nebo rozepře při tvorbě. Jedna ze skupin mě velice překvapila, když všichni členové nakreslili nějaké logo pro jejich obchod a pak ze všech vybírali jedno vítězné. Při zpracovávání reklamního letáku se hodně skupin nechalo inspirovat reklamami,

které znají. Jedna skupina přišla s nápadem vytvořit si reklamní leták na počítači a tím se nechali inspirovat i další skupiny. Po skončení této aktivity jsme si zadali na příští hodinu přinést co nejvíce věci, které by se mohly v imaginárním obchodě prodávat.

2. vyučovací jednotka

Protože mezi těmito dvěma vyučovacími jednotkami byl celý týden, sledovala jsem žáky, jak si věci na fotografování nosí již v průběhu týdne. Někteří mě i prosili, abych jejich věci uschovala u sebe, aby se jim ve třídě či šatně neztratily. Po příchodu do třídy měli již děti připravené věci ve skupinkách na stole, jen u jedné skupiny se objevil žák, který nepřinesl nic z toho, co měl. Ve skupině sice pracoval dál, ale na jeho hodnocení jak od spolužáků, tak ode mě jako vyučující se to projevilo. U jedné skupiny si dokonce žákyně přinesla i vlastní fotoaparát. Na začátku hodiny jsme si ukázali výtvary z minulé hodiny, abychom navázali tam, kde jsme skončili. Žáci se pak pustili sami do tvoření, někteří si sami nakreslili na balicí papír pozadí, někteří využili již hotové obrázky, jedna skupina si místo pozadí přinesla balicí papír na dárky, ocenila jsem jejich připravenost. Při samotném tvoření výlohy se často vyskytl problém, jak kterou věc uchytit či jak vyskládat zboží tak, aby se nepřekrývalo. U jedné ze skupin se objevil námět s rasistickým podtextem, tento problém jsem se snažila ihned vyřešit a dovést žáky k jinému nápadu, bohudík se pak skupina shodla na jiném konceptu, a tak jsem jim do tvorby nemusela tolik zasahovat. Věnovala jsem se postupně všem skupinám, snažila jsem se žákům spíše jen radit, jen je postrčit k práci, jen u jedné skupiny jsem se musela uchýlit i k větší pomoci. Při fotografování jsme neměli větší problém, se žáky jsme s fotoaparátem již pracovali, a tak jsme si jen zopakovali základy. Protože v každé skupině byl alespoň jeden žák pracující velice dobře s počítačem, nebyl problém fotografie stáhnout do počítače a vytisknout. Finální výtvary pak každá skupina prezentovala před zbytkem třídy. Při závěrečné reflexi se pak rozběhla diskuze kolem všech výtvorů. Myslím si, že se projekt žákům líbil, a doufám, že si z něj odnesli nějaké nové poznatky. Protože v této třídě učím také občanskou výchovu, využila jsem tvorbu a vytvoření skupin i v občanské výchově, v látce týkající se trhu.

Ukázka práce skupiny, která si vybrala obchod pro modeláře.

Logo

Výloha

Obchod SPITFIRE pro Vás připravil speciální akci pro fanoušky modelů letadel.

50% sleva na všechny modely

Reklamní leták

9.2 Reflexe k 1. Aktivitě (Komerční prostor – spojení dvou světů)

Pro tento úkol jsem si také vybrala žáky osmé třídy ze Základní školy Zbůch, ve které již druhý rok učím. S touto třídou mám již trochu zkušenosti, a tak jsem si mohla dovolit zařadit sem i úkoly, které jsou trochu těžší na pochopení i techniku. Pro tento úkol jsem nepotřebovala žádné speciální pomůcky. Protože s touto skupinou jsme se již věnovali reklamě a komerčním prostorům v minulých hodinách, diskuze na začátku hodiny se více zaměřovala na již vytvořené výtvary. Zopakovali jsme si ale také to, co je reklama, jaké jsou prostředky reklamy a propagace. Prvním úkolem byla individuální práce, malba temperou na kreslicí karton. Námětem této malby bylo náměstí, řada domů, ulice. Většina žáků se zaměřila na domy podle fantazie, podle skutečnosti maloval jen jeden žák, který našel vyfotografovanou ulici na chodbě naší školy. Většina žáků se do malby nesnažila dát třetí rozměr, všichni žáci se zaměřili spíše na plochou malbu, jen asi tři žáci se snažili malovat budovy v perspektivě. Zarazila mě různá barevnost domů, která se na veřejných prostranstvích tolik neobjevuje, zobrazili vedle sebe modrý, žlutý a růžový dům. Tyto kombinace vedle sebe na domech vidět nejsou. Když jsem žákům, kteří měli již hotovo, začala zadávat další úkol - kresbu výlohy na pauzovací papír, všechny začalo zajímat, proč to kreslí zrovna na pauzovací – průhledný papír, co z toho všeho nakonec bude. Nevím, zda-li jsem žákům na začátku hodiny měla říci, co se bude přesně dělat, nebo jim nechat ten okamžik překvapení jako jsem to nakonec zvolila. Při kresbě měli žáci spoustu otázek, chtěla jsem jim nechat volnou ruku jen se zadáním, ale většina žáků si nevěděla se zadáním rady, často nakreslili uprostřed obrázku jen výlohu a jednu figurínu do ní. Myslím si, že bych příště při zadávání tohoto úkolu měla více vysvětlit postup práce a také prozradit cíl hodiny. Po skončení kresby jsem žáky poprosila, aby si uklidili své věci a připravila jsem si prezentaci s fotografiemi z tohoto cyklu. S žáky jsme si pak ukazovali různé pohledy, které skrývají jak odraz budovy, tak výlohu určitého obchodu. Žáci brzy pochopili, co mají s obrázky dělat. Požádala jsem je, aby vytvořili čtyřčlenné skupiny a pokusili se zkombinovat a pozměňovat obrázky ve skupině tak, jak se jim nejvíce líbí. Při této aktivitě se samozřejmě podle očekávání objevily skupiny, ve kterých se žáci nemohli dohodnout jak obrázky zkombinovat. Proto jsem si také ke skupince přisedla a podle

různých vodítek jsem se je snažila vést tak, aby si sami obrázky zkombinovali. Při závěrečné reflexi jsem byla zvědavá na reakce žáků na mé fotografie. Většina z nich si myslela, že nejsou vyfotografované, ale že jde o dvě fotografie, které jsou přes sebe „přelnuté“. Většině žáků se práce líbila, jen bych se měla zamyslet nad skladbou úkolu, pokud ho budu znovu zadávat. Pro většinu žáků bylo těžké pochopit, proč mají obrázky dávat přes sebe. Výsledné kombinování je však bavilo.

Ukázky hotových prací:

Ukázka 1

Ukázka 2